

”עד כי יבא שילה” – הצעת פתרון לחידה בראשיתית

A Riddle and a Proposal

א ויקרא יעקב אל בניו ויאמר האספו ואגידה לכם את אשר יקרא אתכם באחרית הימים: ב הקבצו ושמעו בני יעקב ושמעו אלי ישראל אביכם: ג ראובן בכרי אתה כחי וראשית אוני יתר שאת ויתר עז: ד פחו כמים אל תותר כי עליית משכבי אביך אז חללת יצועי עליה: ה שמעון ולוי אחים בלי חמס מכרתיהם: ו בסדם אל תבא נפשי בקהלם אל תחד כבדי כי באפס הרגו איש וברצונם עקרו שור: ז ארור אפס כי עז ועברתם כי קשתה אהלכם ביעקב ואפיצם בישראל: ח יהודה אתה יודוך אחיך ידך בערף איביך ישתתו לך בני אביך: ט גור אריה יהודה מטורף בני עליית פרע רבץ באריה וכלביא מי יקימנו: י לא יסור שבט מיהודה ומחוקק מבין רגליו עד כי יבא שילה ולו יקחת עמים: יא אסרי לגפן עירה ולשוקה בני אתנו כפס ביינ לבשו וברס ענבים סותה: יב חלילי עינים מין ולבך שנים מחלב:

(1) אונקלוס בראשית מט, י

... עד דייתי משיחא דדליה היא מלכותא וליה ישתמעון עממיא: *Shilo is the Mashiach*

(2) רש"י בראשית מט, י

עד כי יבא שילה –

(א) מלך המשיח שהמלוכה שלו, וכן תרגם אנקלוס.

(ב) ומדרש אגדה שילו, שי לו, שנאמר יובילו שי למורא: *alternatively, the one who will receive tributes*

(3) רשב"ם בראשית מט, י

לא יסור שבט מיהודה - המלכות הניתן לו להשתחות לו כל אחיו שנים עשר לא תפסוק ממנו כל אותה הגדולה ולא מחוקק ושררה מזרעו עד כי יבא יהודה שילה, כלומר עד כי יבא מלך יהודה הוא רחבעם בן שלמה שבא לחדש המלוכה בשילה, שזהו קרוב לשכם. אבל אז יסורו עשרת השבטים ממנו וימליכו את רבעם ולא נשאר לרחבעם בן שלמה רק יהודה ובנימין: *Shilo is the town – referencing Rehobam's failed coronation in "nearby" Shkhem*

(4) רמב"ן בראשית מט, י

עד כי יבא שילה ולו יקחת כל העמים לעשות בכולם כרצונו, וזהו המשיח, כי השבט ירמוז לדוד שהוא המלך הראשון אשר לו שבט מלכות, ושילה הוא בנו אשר לו יקחת העמים: *Shilo means "his son" (Mashiach)*

(5) רד"ק בראשית מט, י

ומחוקק מבין רגליו - ר"ל מבניו כמו שאמר ובשליטה היוצאת מבין רגליהומושל נקרא מחוקק לפי שנותן החוקים, ואמר לא תסור שררה מיהודה עד שיהיה לו יותר שיהיה מלך, ואמר זה על דוד. ופירש שילה, בנו, מן ובשליטה. ודעת המתרגם על המשיח ותרגם שלה כמו שלו דליה, וכן בב"ר (שם) עד כי יבא שילה עד שיבא מי שהמלכות שלו, וענין זה כאדם האומר לאחד קח זה עתה עד שאתן לך יותר: *Shilo means "his son"*

(6) חזקוני בראשית מט, י

עד כי יבא שילה

(א) כי אז נחלקה מלכות בית דוד ונתנה לירבעם מלכות עשרת השבטים וזהו עד כי יבא שילה שנאמר ויבואו שילה וימליכו עליהם את ירבעם. *Shilo is the town – where they crowned Yerobam...*

(ב) ד"א עד כי יבא שילה אחיה השילוני שהיה משילה שקרע בגדי רחבעם ל"ב קרעים *Ahiah*...or reference to

(7) ספורנו בראשית מט, י

עד כי יבא שילה. הנה תיבת שילה מורכבת משרש שול ומורה שולים ומשרש שלה המורה שלום כלומר שלום הסוף. אמר שזה שאמר שיהיה ליהודה שבט ומחוקק בין אחיו בלבד בעוד שבטם קיים יתאמת עד כי יבא שילה: *Shiloh means "end" – Yehudah will have a leader while their tribe is extant*

(8) יהושע יח, א

ויקהלו בלעדת בני ישראל שלה וישבינו שם את אהל מועד והארץ נכבשה לפניהם:

(9) בראשית יב-יג

(א) ויאמר ה' אל אברהם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך אלה הארץ אשר אראך: (ב) ואעשך לגוי גדול ואברכה ואגדלה שמך והיה ברכה: (ג) ואברכה מברכה ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה: (ד) וילך אברהם כאשר דבר אליו ה' וילך אתו לוט ואברהם בקחמש שנים ושבועים שנה בצאתו מחרן: (ה) ויקח אברהם את שרי אשתו ואת לוט בן אחיו ואת כל רכשו ואת הנפש אשר עשו בחרן ויצאו ללכת ארצה כנען ויבאו ארצה כנען: (ו) ויעבר אברהם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה והכנעני אז בארץ: (ז) וירא ה' אל אברהם ויאמר לזרעך אתן את הארץ הזאת ויבן שם מזבח לה' הנראה אליו: (ח) ויעתק משם הקרה מקדם לבית אל ויש אהלה בית אל מים והעי מקדם ויבך שם מזבח לה' ויקרא בשם ה': (ט) ויסע אברהם הלך ונסוע הנגבה: (א) ויעל אברהם ממצרים הוא ואשתו וכל אשר לו ולוט עמו הנגבה: (ב) ואברהם כבד מאד במקנה בכסף ובהוב: (ג) וילך למסעיו מנגב ועד בית אל עד המקום אשר היה שם אהלה בתחלה בין בית אל ובין העי: (ד) אל מקום המזבח אשר עשה שם בראשונה ויקרא שם אברהם בשם ה'.... (יד) ויאמר אל אברהם אחרי הפרד לוט מעמו שא נא עיניך וראה מקדמך שם צפנה ונגבה וקדמה וימה: (טו) כי את כל הארץ אשר אתה ראה לך אתננה ולזרעך עד עולם: (טז) ושמתי את זרעך בעפר הארץ אשר אסיכל איש למנות את עפר הארץ גס זרעך ימנה: (יז) קום התהלך בארץ לארפה ולרחבה כי לך אתננה: (יח) ויאהל אברהם וכא וישב באלני ממרא אשר בחברון ויבך שם מזבח לה':

(10) נחמיה ט, טז

אתה הוא ה' האלהים אשר בחרת באברהם והוצאתו מאור כשדים ושמתי שמו אברהם:

(11) ירמיהו ז, יב

כי לבי נוא אל מקומי אשר בשילו אשר שכנתי שמי שם בראשונה וראו את אשר עשיתי לו מפני רעת עמי ישראל:

(12) תהלים עח, ט

וישש משכן שלו אהל שכן באדם:

(13) דברים יא-יב

(כט) והיה כי יביאך ה' אלהיך אלה הארץ אשר אתה באשמה לרשתה ונתתה את הברכה עליה גרזים ואת הקללה עליה עיבל: (ל) הלא תמה בעבר הירדן אחר דרך מבוא השמש בארץ הכנעני הישב בערבה מול הגלגל אצל אלוני מרה: (לא) כי אתם עברים את הירדן לבא לרשת את הארץ אשר ה' אלהיכם נתן לכם וירשתם אתה וישבתם בה: (לב) ושמרתם לעשות את כל החקים ואת המשפטים אשר אנכי נתן לפניכם היום: (א) אלה החקים והמשפטים אשר תשמרון לעשות בארץ אשר נתן ה' אלהי אבותיך לך לרשתה כלהימים אשר אתם חיים עליה אדמה: (ב) אבד תאבדון את כל המקומות אשר עבדו שם הגוים אשר אתם ירשים אתם את אלהיכם על ההרים הרמים ועלה גבעות ותחת כל עץ רענן: (ג) ונתצתם את מזבחותם ושמרתם את מצבתם ואשריהם תשרפון באש ופסילי אלהיכם תגדעון ואבדתם את שמם מקדמך היום: (ד) לא תעשו כן לה' אלהיכם: (ה) כי אם אל המקום אשר יבחר ה' אלהיכם מבלי שבטיכם לשום את שמו שם לשכנו תדרשו ובאת שמה: (ו) והבאתם שמה עלתיכם וזבחיכם ואת מעשרתיכם ואת תרומת ידכם ונדריכם ונדבתיכם ובכרת בקרכם וצאנכם: (ז) ואכלתם שם לפני ה' אלהיכם ושמחתם בכל משלח ידכם אתם ובתיכם אשר ברכת ה' אלהיך: (ח) לא תעשו ככל אשר אנחנו עשים פה היום איש כלהישר בעיניו: (ט) כי לאבאתם עד עתה אלהי מנוחה ואלהי הנחלה אשר ה' אלהיך נתן לך: (י) ועברתם את הירדן וישבתם בארץ אשר ה' אלהיכם מנחיל אתכם והניח לכם מבלי איביכם מסביב וישבתם בטח: (יא) והיה המקום אשר יבחר ה' אלהיכם בו לשכן שמו שם שמה תביאו את כל אשר אנכי מצוה אתכם עולתיכם וזבחיכם מעשרתיכם ותרמת ידכם וכל מבחר נדריכם אשר תדרו לה':

The Questions:

- 1) What did he mean with his ברכה for יהודה?
- 2) What/who is שילה in his ברכה?
- 3) Who are the עמים who will “gather”?
- 4) (Why did יעקב's funeral cortege go all the way to the East Bank to enter כנען?)
- 5) Why did בני ישראל set up the משכן in שילה?
- 6) Where is the “place that ה' will choose”?
- 7) What did יעקב intend to convey to his children in this scene?